

het begrip met meerdere gevallen. De opbouw van zulk een begrip wordt gedacht in de volgorde: van menigvuldigheid naar eenheid. Alle gevallen, die samen eenheid hebben, zijn door één van hen voorstelbaar. Zij kunnen in hun eenheid tezamen door een voorbeeld *als* dat eene worden voorgesteld. Dit eene staat voor alle, het *is* ze in dien zin alle zelf, in zooverre zij één zijn. Zoo komt ieder geval van het eene begrip gelijkelijk in aanmerking om als voorbeeld op te treden; elk voorbeeld is in die functie gelijk aan elk ander. Zoo kan het begrip, waarvan iets geval is, door eenvoudig noemen van dat geval worden gepresenteerd, of ook door toevoeging van *als*, *als dit* of *als dat*. Worden alle gevallen opgeroepen door het noemen van het ééne geval, dan is dit laatste niet meer het eene, zoo als het wordt aangetroffen in de taal, in volkomen toegankelijke bepaaldheid; het kan als naam van het begrip gebruikt niet op zichzelf staan, daar het met alle andere nu een is. In de taal staat het trouwens ook niet op zichzelf; zelfs dit is nog te veel ervan gezegd.

Oproepen van een begrip door presenteeren van een geval (met *als*) geeft dat begrip aanschouwelijk, als eenheid zijner gevallen, niet daaruit losgemaakt en er tegenover gesteld. De overeenkomst der gevallen van één taalverschijnsel wordt aanschouwelijk, onomschreven tentoongesteld met behulp der in de taal zelf aanwezige onbepaaldheidsvormen. *Doceo aliquem aliquid* is niet alleen een uit zinsverband geïsoleerd geheel, als aanschouwelijk voorbeeld roept het alle gevallen op, waarin een vorm van *doceo* door twee bepalingen begeleid wordt. Daar staat *doceo* plaatsvervangend voor een onbegrensd aantal andere gevallen van het gebruik van *doceo*, behoudens dit wat ik hier geef en tevens nog in extensieve menigvuldigheid voor alle actieve vormen van dit werkwoord. Niet minder onbegrensd is de vervangbaarheid van *aliquem aliquid*. Elders in de taal voorhanden en optredend met hun onbepaalde beteekenis bij onvermogen om te bepalen, vloeien diezelfde vormen hier voort uit een vermogen van het verstand, om vele bepaaldheden in één vorm samen te dringen. Ook *doceo* (of wil men *docet* of *docere*) komt in de taal voor. In de

*b. het voorbeeld als onbepaald geval.*